

Prof. Dr. WALTER BIRK, *Leitfaden der Kinderheilkunde*.  
 Fuer Aerzte und Studierende. Erster Teil: Saeuglingskrank-  
 heiten, Vierte, verbesserte Aufl. Mit 55 Abbildungen im  
 Text. Bonn 1920. A. MARCUS en E. WEBER's Verlag. Prijs  
 18.60 mark. (Hierbij komen waarschijnlijk nog eenige hon-  
 derden procenten toeslag).

Wie zich de moeite getroost dit boek door te lezen, zal zich eenigszins verwonderen, dat het sedert 1913 reeds een vierden druk beleeft. Niet dat het zoo slecht is; tot zekere hoogte zou men het kunnen aanbevelen. In een boek, dat vooral voor de praktijk is geschreven, doet het wat zonderling aan, dat bij ernstigere stoornissen terstond wordt aangeraden moedermelk te geven en op te laten nemen in een ziekenhuis waar men deze lang niet altijd ter beschikking heeft. Er wordt voorts zoo weinig rekening mede gehouden, dat het grootste aantal van de te behandelen patiëntjes tot de onvermogene klassen behoort. Hoe wil men bij de tegenwoordige woningmisère een arme, met werk overladen huismoeder kefir laten maken volgens een vrij bewerkelijk recept? Schrijver houdt van positieve uitspraken, echter worden deze of niet of vaak zeer naïef verdedigd. Wat den theoretischen kant betreft, want deze is niet geheel te vermijden, deze is voor een groot deel verouderd, terwijl men naast vele onjuistheden ook zonderlinge beweringen vindt. Vrijwel alle ziekten van den pasgeborene zijn veroorzaakt door enterogene sepsis. Als sepsis worden beschouwd icterus neonatorum, dorstkoorts, een deel der gevallen van tetanus (liefst omdat het zoo dikwijls mislukt den tetanusbacil te kweeken!), convulsies, melaena, dyspepsie, enz.. Gelukkig is de sepsis van BIRK volgens haar geestelijken vader vrij ongevaarlijk en geneest zij meestal door tijdige toediening van moedermelk. Het zou te veel ruimte kosten om meer bezwaren op te sommen. Aangezien wij in onze eigen taal een modern werk bezitten, dat ongetwijfeld beter is, is dit naast de aangeduide bezwaren een reden, waarom ik mij van een aanbevelen van het werk van BIRK meen te moeten onthouden.

J. C. SCHIPPERS.

*Handleiding voor het onderwijs in de Gymnastiek ten dienste van Land- en Zeemacht* door dr. W. P. HUPERT VAN BLIJENBURCH, directeur der Militaire Gymnastiekschool. Tweede omgewerkte druk W. L. en J. BRUSSE's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam 1920.

De uitspraak, waartoe ik kwam bij de aankondiging van den 1sten druk van bovengenoemd boek „dat het een verblijdend verschijnsel is, dat er nu een goede handleiding bestaat voor het onderwijs in en de beoefening van de Zweedsche Gymnastiek”, blijft ook bij het verschijnen van den 2den druk volkomen gehandhaafd.

De kleine opmerkingen den schrijver van verschillende zijden gemaakt, heeft hij ter harte genomen, waardoor het geheel in bruik-